

መጅልስ አምን ወለዛልም ቀራራቱ ድድ ኤሪትሮፕ

(40 ክፈል)

ካምሳይ ምዕራፍ

እብ ዶ/ር አሕመድ ሐሰን ድሕሊ

ተርጀመት፡ መሐመድ እድሪስ መሐመድ

ተሕሊላይ ቅራኣት እግል መሓደረት ነፈር ድወል ምጅልስ አምን መኔዕ ምን ኤሪትሮፕ ክምሰል ትረፈዕ

9-ሆላንድኑ

ወኪል ሆላንድ ዲብ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ካረል ፋን ኦስቲሮም እብ ጀሀቱ፡ “መምለከት ሆላንድ፡ እብ ሰላም ወዐማር ቀር አፍሪቀ ድቁብ ወረዱም ጠያዕት በ። ሰበት እሊቱ ህዬ ዮም እግል ቀራር ዕልብ 2444 (2018) ለተአይድ ሶት ለሀብነ። ቀራርን ህዬ እግል እሊ ዲብለ መንጠቀት ለትከለቀ አሆታይ ተጠውራት ለሀለ እግልን ዛይድ ሜዛን ለለአርኤቱ። ፍንጌ ኤሪትሮፕ ወአቶብዩ ለትፈረመት እትፋቅዩት ሰላም ታሪካይት ምስዳርተ። እሊ ህዬ ዲብለ መንጠቀት እግል ክልኢቱ እትፋቅዩት ለለአሰኔ ወሰላም ወመስኩብት ለለአተርድ ቱ። ኤሪትሮፕ ምስል እድንያይ መጅተመዕ እግል ትሸቄ አንበቶተ፡ እትፋቅዩት ሰላም እግል አደቀቦት መትጸጋመ ህዬ ነሐምድ” ቤለ።1

1. ለእብ ትፈብረከት ሸክወት፡ እብ ምጅልስ አምን ዲብ ረአስ ኤሪትሮፕ ለትቀረረ ኢቃኑናይ መኔዕ ምስል ተጠውራት ቀር አፍሪቀ ዕላቀት አለቡ። ምጅልስ አምን፡ “ኤሪትሮፕ እግል ሐረከት ሸባብ ሶማል ዐስከርያይ ወማልያይ ሰዳይት ተህይብ ህሌት፡ እንዴ ቤለ ሐቆለ ሸካቱ ለሰቀዩ። ለዲብ ሰነት 2009 ለአቅረባዩ ሸክወት ለለአክድ እስባት ክምሰል አለቡ ክምሰል አከደ ህዬ፡ እግል

ቀረረዩ ቀራር ዕልብ 1907 እብ ቀራር ዕልብ 2444 ሸጥበዩ። ሰበት እሊ ሰፊር ሆላንድ አሳስ ለአለቡ አሰባብ እንዴ አቅረብ ሐቃይቅ እግል ገልበቦት ለወደዩ ጀርቤ ወለ እግል ዎሮ ለትቀሽሽ ኢኮን።

2. ናይ ክልኢቱ ዕላቃት ኤረትርዮ ወአቶብዩ፡ ቀራር መኔዕ ምን ኤረትርዮ እንዴ ኢልትረፈዕ ዲብ ዳይመት ሓለት አቅበለት። ዲብ እሊ ጋር እሊ ህዩ ምጅልስ አምን ለተልህዩ ዶሮ ይዐለ። ለአማን እብ ቃብል እሊቱ ለዐለት። እብ ለትፈናተ ዕሙቅ ለቡ ስያስያይ፡ ዲብሎማስያይ፡ መሕበራይ ወእቅትሳድያይ ዕላቃት አስመረ ወአዲስ አበባ እብ ዎሮ እንክር፡ እብ ፈድል ንዳል ገባይል ኤረትርዮ ወአቶብዩ ህዩ እብ ካልእቱ ዲብ ዳይመት ሓለት ለአቅበለት። ዘበን ንዛም ወያኔ እንዴ አክተመ፡ እግል እድንያይ ቃኑን ለለሐሽም ሐዲስ ንዛም ህዩ ዲብ አቶብዩ ሸበ። እሊ ህዩ ልጅነት ተንፊዝየት ኢህወደግ (ናይ ልብን ንዛም አቶብዩ) እግል ቀራር መፈወድየት ሕዱድ ኤረትርዮ ወአቶብዩ ክምሰል ትከበተዩ ወዲብ ፈዳልየቱ ዱሉይ ክምሰል ህለ ዲብ አከደ እቱ ወክድ፡ ዲብ ዮም 5 ጁን 2018 እብ አፍገረዩ ሸሬሕ ቱ ደንገሕ ለገብአ። ርኢስ ወዘረእ አቶብዩ ዶክቶር አቢይ አሕመድመ ዲብ ዮም 18 ጁን 2018 ዲብ ጀልሰት ፓርላመ አቶብዩ፡ እግል እሊ ዲብ ቀራር መፈወድየት ሕዱድ ለመጽአ መባጥር ሐዲስ አቶብዩ አከደዩ።

3. ክምሰለ ሰፊር ካረል ፋን ለቤለዩ አስቲሮም ዲብ ሸርሑ እንዴ ኢገብእ፡ እብ ቃብሉ ደውለት ኤረትርዮ ዲመ ምስል እድንያይ መጅተመዕ ዲብ ትከድም ቱ። ዝያደት እግል ወደሐት ህዩ፡ እድንያይ መጅተመዕ ብዕድ ቱ፡ ምጅልስ አምን ህዩ ምኑ ለኢልትፈንቴ ቱ። ክምሰለ ልትአመር፡ ደውለት ኤረትርዮ፡ ምጅልስ አምን ዲብ ስያስያይ ሕሳባት መንጠቀት ቀር አፍሪቀ እንዴ ትበገሰ እብ ናይ ሐሰት ሸክወት ዲብ ረአሰ መኔዕ ቅሩር ዲብ እንቱ፡ ምስሉ መትዓዋን ኢረፍደት። ዝያደት ህዩ እግል ምጅልስ አምን፡ እሰባት እብ አለብ ናይ ሐሰት ሸክወት ዲብ ረአሰ ለሓለፊዩ ኢቃኑናይ መኔዕ እግል ፈደሐት ዲብ አስመረ ወኒውዮርክ ዲብ ክለን መዳይን እዲን እብ ህለ ስያስያይ ወዲብሎማስያይ ወሳእል፡ እንዴ ኢትትሐለል ትጸገመት። አሚን ዓም እግል ኖሱ ፍንቱይ ልኡክ ሕኩመት ኤረትርዮ እንዴ ገብአ ምስል ወዚር ሐርስ አረፋይነ በርሂ፡ ሰፊር ግርማይ ገብረማርያም እንዴ ገብአ፡ መውቀፍ ኤረትርዮ ዲብ ትመሀዘት ሸክወት ሐሰት እግል ወደሐት፡ አስክለ ዲብ አሮብ ወላቲን አሜሪካ ለህለዩ ዳይማት ወኢዳይማት አንፋር ድወል ምጅልስ አምን ዝያረት ዋዲ ቱ። 17ይት ሰነት ዕልብ 45 ለኢብይእ ወእብ ድመል ለትመለአ አጄንዳቶም እግል ዐወቶት፡ ቀድየት ሶማል ምን ሐምረነት ግረ ኢልብሎ።

10. ኢኳቶርያል ጊኒ፦

ወኪል ኢኳቶርያል ጊኒ ዲብ ምጅልስ አምን አይሱኖ መቢንጉኖ ህዬ ዲብ ሸርሐ፡ “ልኡክ ጀምሁርየት ኢኳቶርያል ጊኒ እግል እሊ ዲብ ቀር አፍሪቀ ለትከለቀ ዳይናሚክ ሐዲስ ዲብ ወግም እንዴ አተ፡ እግል ቀራራት ዕልብ 2444 (2018) ለትአይድ ክርን ሀብ። ዲብሎማስያይት ዕላቀት ኤረትርየ ወሶማል እግል መደት ረያም ሐቆለ አትካረመት እት አካነ ቃብለት ህሌት። እሊ ህዬ መትፈናታዮም እግል ሀወኖት ዲብ ወድወ ጸገም ለዐቤት ምስዳር ቱ” ዲብ ልብል ሸርሐ።184

1. ክምሰለ እሰልፍ ለርኤናሁ፡ ዲብሎማስያይ ኢኳቶርያል ጊኒ “ዲብ ቀር አፍሪቀ ለትከለቀ ዳይናሚክ ሐዲስ፡” ለቤለዩ ወምጅልስ አምን ዲብ ረአስ ኤረትርየ ለትቀረረ ወለትበለሽ መኔዕ፡ ዱቅሪ ዕላቀት ይህሌት። አንፋር ምጅልስ አምን ቀራር መኔዕ እግል ቀረርት ለትነፈዐ እብ ምስምሰ ብዕደት፡ ዲብ መንጠቀት ቀር አፍሪቀ ገይስ ለህለ ሄራር ሰላም፡ መትሰዳዳይ ወተዓውን ህዬ ብዕድ ወለትፈንታ ቱ። ሰበት እሊ ሕነ እንሸርሐ ለህሌነ ጋር ክምሰለ ህለዩ እብ ዋዴሕ ባይን ወመፍሁም እግል ልግበእ አሽየእ ዲብ ሕድ እግል ልትሐማሸር አለቡ።

2. የምክን በዐል ሰልጠት ኢኳቶርያል ጊኒ እግል ዕሙቅ ታሪካይ፡ ስያስያይ ወመሕበራይ ዕላቀት ኤረትርየ ወሶማል እግል ኢለአምሩ ቀድር ገብእ። ሶማል ዲብ ዐለም ለሐቴ ዎር ረአስ ደውለት ምን መባጥረ ተወዝ እንዴ ኢትብል፡ እግል ሰውረት ኤረትርየ ሐድ መቅደረተ ስያስያይ፡ ዐስከርያይ ወማልያይ ሰዳይት ለወዴት ደውለት ተ። ሰዳይት ለወዴት ዲብ መጦር ዓድል ሐቅ ተቅሪር መሲር ሸዐብ ኤረትርየ ለበጥረት ደውለት ተ። ለለአስፍ ላኪን ቀደም ሐድ አርበዕ ወሬሕ ምነ ኤረትርየ ምን እስትዕማር አቶብዩ ወሴድየቱ ናይ ምውዳቅ

11. ቦሊቭየ፦

ሰፊር ቦሊቭየ ዲብ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ሎረንቴ ሶሊስ እብ ጀህቱ፡ “ልኡክ ዐጄ እብ ልኡክ ብሪጣንዩ እግል እሊ አዜ እብ ሕበር ለሐለፍናሁ ይማም ቀራር ዕልብ 2444 (2018) ዲብ አዳላይ ለተልህዩ ዶር መትዐጃቡ አከደ። ሚላቅ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ጀዘ እብ ዓመት እብ ዲብ አርድየት ለህለ ሐድር ተጠውራት ላብድ እግል ልትጌመም ቡ” እብል ቤለ።185 ወምፍጋር ቅዋት - ዲብ ዮም 24 ማዮ 1991 - ለተሐረረት እቱ ወክድ፡ ንዛም ርኢስ መሐመድ ስያድ ባሬ ዲብ ዮም 27 ጃንዋሪ 1991 ወድቀ። ደውለት ሶማል ህዬ ዲብ መሻክል ትሸመመት። ናዩ ሸንርብ ህዬ ልሰዕ አስክ እሊ ሃድል ህለ። ዱቅሪ ሐቆ

ሕርየት ኤረትርዮ፡ ናይ ዶሉ ሕኩመት ኤረትርዮ ክላፍ ሶማል እግል አስከቦት እግል መስኡል ቀድያት ካርጅዮቱ ሸሂድ መሐመድ ስዒድ ባርህ አስክ መቃዲሾ ለአከ። አስክ እለ ላኪን፡ ምን አፍካር ሐዋን እንዴ ትበገሰው ለትፈናተ ናይ መንጠቀት ወእዲነ ጀሃት እግል በዳሪት ኤረትርዮ እግል አተቅለዖት ትሳሰዐው። ምናተ ኤረትርዮ እበ ሳደፊዮ መታክል እንዴ ኢትፈርህ፡ እብ ቃብል ናይለ ወካይል ሶማል ወሶማልዲን እግል ልግብኦ ለለሐዙ ጀሃት፡ እግል ሐው ሶማልዲን መሻክሎም ኖሶም እግል ልፍተሐ ዲብ ስድዮቶም ክሉ ለልትቀደር ስያስያይ ወዲብሎማስያይ መጅሁዳት ወዴት ወትወዴ ህሌት። ክምሰለ ልትአመርመ ዲብለ ዲብ ዮም 26 ዲሰምበር 2006 ዲብ ረአስ ሶማል ለጀረ ወራር አቶብዮ፡ ዲብ ዐለም ለሐቴ ረአስ እብ ሸደት ለሰቀቱ ደውለት ተ። ምጅልስ አምን ወብዕዳም ናይ መንጠቀት፡ ቃረት ወእዲነ ተናዚም ላኪን ሕስ ይአፍገረው። ዲብ ሰነት 2007 ህዬ ሕኩመት ኤረትርዮ “ምሽክለት ሶማል እብ ሶማልዲን ሌግ ቱ ለልትፈተሕ” ምነ ትብል እምነት እንዴ ትበገሰት፡ ክሉ ተናዚም ሶማል እምበል (ሐረከት ሸባብ) ሙእተመርም እንዴ ወደው፡ እምበል ናይ በረ መትአታይ እብ ታመት ሕርየት እብ ቀድዮቶም ተሐይስ ተሐምቅ እግል ሊበሎ፡ ዲብ አስመረ ውጡይ ቴለል ከልቀት እሎም። ሶማልዲን ውጡይ ቴለል ሐቆመ ትከለቀ እሎም መሻክሎም ኖሶም እግል ለአስክቦ መቅደረት ቦም። እብ ቃብል እለ ናይ መንጠቀት፡ ቃረት ወእዲነ ጀሃት እግል ዲብ ሕድ 1. መኔዕ እብ አሳስ ሚሳቅ መነዘመት ምጅልስ ቅራን እግል ኖሱ ሀደፍ ኢኮን። ሰበት እሊቱ ህዬ ምጅልስ አምን መስኡልየት እድንያይ ሰላም ወአምን ለረፍዐ ክፋል ምን ገብኦ፡ ዲብ እለ ቀድየት እለ ድጉግ እግል ልግበእ ቡ። ምናተ ጀዛመ ሐትሐቴ ዶል፡ ሐቴ ሳብተት ነፈር ርኡይ አው ስቱር ሀደፍ እግል አተላላይ እብ ክምሰል እለ “መራቅባይ ሐሽም ሶማል ወኤረትርዮ” እግል ዲብ ቀር አፍሪቀ ለህለ ሀደፍ አሜሪካ እግል ዐወቶት ዲብ ረአስ ኤረትርዮ ለአቅረባዩ ናይ ሐሰት አው ለትዘወረ ተቅሪር እንዴ ቀደመ፡ ዲብ ረአስ ምጅልስ አምን ለትቀሰብ እቱ አግቡይ እግል ልግበእ ቀድር።

2. ዲብ አርድየት ለህለ ቴለል ሓድር ክምሰል ሰፊር ሎረንቴ ለሸርሐዩ፡ እብ አሳስ እለ አሰልፍ ለሸርሐናሁ ሐብሬ፡ ምስል ቴለል ኤረትርዮ ዕላቀት አለቡ።

12. ፔፍቱ

ሰፊር ጅስታፎ ሚዛክዋድረ ዲብ ሸርሐ፡ “እለ ዲብ ረአስ ኤረትርዮ ለጸንሐ ጀዘ ለሸጥብ ቀራር ዕልብ 2444 (2018) እብ ታመት ሶት ሐሊፉ፡ ምነ ፍንጌ ኤረትርዮ ወግዋሬህ ንቃሽ እግል ልግበእ ለትረኦ አሆታይ ተጠውርቱ

ለልትበገስ። እሊ ህዩ እግለ ዲብ መንጠቀት ቀር አፍሪቀ ለዐለ መሳድድ ለለሀውንቱ” ዲብ ልብል ሸርሐ።

1. ወኪል ፔሩ ክም ክሎም ብዕዳም ወካይል እብ ሰበት ጀዛቱ ለተሃገ። እግል አሸዩእ እብ አሰማዮም እግል ልሰመዎም ሰበት ኢሐዘ ህዩ “መኔዕ” እግል ሊበል ኢሐረ። እብ ህግዩ ብዕደት ህዩ ለዲብ ቀር አፍሪቀ ክሉቅ ለህለ ስያስያይ መስኢት ምስል ረፊዕ መኔዕ ምን ኤረትርዮ ዕላቀት ለአለቡ እት እንቱ እግል ለአትዳብጡቱ ለጀረበ።

2. ሰፊር ፔሩ፡ እብ ሰበትለ ምጅልስ አምን ቀራር 1907 እንዴ ሓለፈ ዲብ ረአስ ኤረትርዮ መኔዕ እግል ልቀርር ለቀሰበዩ መሰምስ ልግበእ ወእብ ሰበትለ እብ ቀራር ዕልብ 2444 እግለ መኔዕ እግል ልሸጠቡ ለቀሰበ አሰግግ ለሀበዩ ሸርሐ ኢህለ።